

DORDT EIGEN-AARDIG

Jaap Bouman

Wat is het oudste café van Dordrecht? Dordt Eigen-Aardig ging op onderzoek. De uitkomst is een bijzondere top-5.

▲ Cafe de Beurs in het midden, omstreeks 1967. Misschien wel het oudste café van Dordrecht.

◀ Café Sint Joris, hoek Kromhout omstreeks 1900. Ooit heette het Stoot Je Hoofd Niet.

◀ Het Groothoofd, met café na café. De drie meest linkse vormen nu één café Groothoofd. Circa 1910.

De vijf oudste cafés van Dordt

Er zijn niet zo heel veel cafés meer in Dordrecht. En dan bedoelen we het café waar een gehaktbal in de jus bij het inventaris hoort en waar een tosti als een culinair hoogstandje wordt beschouwd. Er zijn nu nog iets meer dan twintig horecazaken die dat predicaat café mogen voeren, de eetcafés, café-restaurants of grand-cafés dus niet meegerekend.

In 1855 waren er in Dordrecht, toen toch met veel minder inwoners, ruim 100 tapperijen. De moderne cafés staan onder druk. Liever op tv naar *Goede Tijden Slechte Tijden* kijken dan een avondje met maten in de kroeg. En het weinig cafévriendelijke beleid van scheidend burgemeester Brok, om het maar eens eufemistisch te zeggen, is ook niet echt bevorderlijk voor de levensvatbaarheid van Dordtse kroegen of voor een bloeiend uitgaansleven in de stad.

De mooiste

Maar wat is het oudste café in de stad? De mooiste zijn natuurlijk de kroegen met schemerlampjes, kleedjes en een vaasje zeltogende bloemen (desnoods van plastic) op de tafels en met een mooi gevormde tap. En waar spelletjes gespeeld worden als handjeraden, die stevast worden gewonnen door de kroegbaas. Dergelijke cafés sterven uit. Daarom wordt niet het interieur gerekend, maar meer de plek waar het café is gevestigd.

De top-2 zal voor kenners niet zo heel bijzonder zijn, maar de nummers 3, 4 en 5 zijn toch echt verba-

▲ Café Smits aan de Dubbeldamseweg, met een de bekende (toen nog langharige) fotograaf Rinie Boon, net geslaagd voor zijn rijbewijs.

zend. Om meteen maar het kaf van het koren te kunnen scheiden, direct een stap van meer dan 90 jaar, naar 1926. De Pul op de hoek van de Grote Spuistraat (met een tijdelijke Brok-sluiting) is dan al afgefallen, want dat was ooit een banketbakkerij. En ook de Pui aan de Dubbeldamseweg had een andere bestemming. Er zijn er dan nog negen over:

Sint Joris (tijdelijke sluiting door de burgemeester, hoek Kromhout - Sint-Jorisweg), een loungebar aan de Noordendijk (ooit Jobs Haven), de Vrijheid (ook aan de Noordendijk), café Groothoofd, Sebes aan de Krispijnseweg, De Blokkies (ooit Versteeg/Smits aan Dubbeldamseweg), de Beurs (aan het Scheffersplein), Arina (Voorstraat) en Le Bateau (te koop, Prinsenstraat). Dat zijn dus

De strijd zal gaan tussen Groothoofd en De Beurs

▲ Café Le Bateau aan de Prinsenstraat omstreeks 1970. Ooit barbierszaak annex tapperij.

oudjes en bestonden al in 1926.

Als we nog een stap maken, naar 1906, dan gaat dat ten koste van café Sebes, omdat de wijk Krispijn toen nog niet eens bestond. En in Arina aan de Voorstraat was een kleermakerij gevestigd.

Weer een stap verder, 1860, betekent het afvallen van de twee cafés aan de Noordendijk. Jobshaven en de Vrijheid zijn beide pas rond 1900 gebouwd. Als we dan nog verder teruggaan naar omstreeks 1850, dan is de top-5 van ruim 160 jaar oude cafés toch wel bijzonder. Café Groothoofd speelt een beetje gemeen. Op die plek waren ooit meer cafés en dan is het makkelijk scoren. Het Groothoofd, aan de rivier en eeuwenlang de toegangspoort tot de stad, was natuurlijk dé plek voor tapperijen.

Café de Beurs aan het Scheffersplein, in de buurt van het marktveld, was ook zo'n goede plek. Al vermeld op eeuwenoude kaarten.

Bijzonder in de top-5 is Le Bateau aan de Prinsenstraat. Het café staat al een tijdje te koop. Rond 1850 was een Jan de Buk er barbier en tapper, een heel mannelijke combinatie. De Buk overleed jong in 1852 waarop zijn weduwe de zaak later overdeed aan een zekere Van Buul die er daarna bijna 60 jaar (!) knipte, schoor en tapte. Later werd het een gewoon café dat kon rekenen op veel klandizie van schippers die in de Kalkhaven en langs de rivierkades lagen.

Rij-examen

Nog zo'n oudje is café Sint Joris dat ooit, voor de verbouwing rond 1900, de wonderlijke naam *Stoot je Hoofd Niet* had, vanwege het kleine deurtje. In 1830 een zeilmakerij dus uiteindelijk toch een afvaller.

Nog zo'n bijzondere is De Blokkies aan de Dubbeldamseweg, beter bekend als Versteeg of Smits, waar duizenden, misschien wel tienduizenden Dordtenaren hun theorie-examen voor het rijbewijs moesten doen en van waaruit ook het praktische deel begon. Ooit ver buiten de stad en zelfs op Dubbeldams grondgebied. Al rond 1860 een tapperij, logement en stalhouderij van De Korver.

Dit zijn de vijf oudste cafés van Dordrecht. De oudste? De strijd zal gaan tussen Groothoofd en de Beurs. Misschien wordt er ooit een gedegen historisch onderzoek naar gedaan. **Reacties: eigenaardig@jaapbouman.nl**